

Wybory samorządowe w latach 2002, 2010 i 2014 – praktyczne doświadczenia

Skala i charakter wnoszonych
protestów

Podstawa prawna i wymogi formalne protestów wyborczych

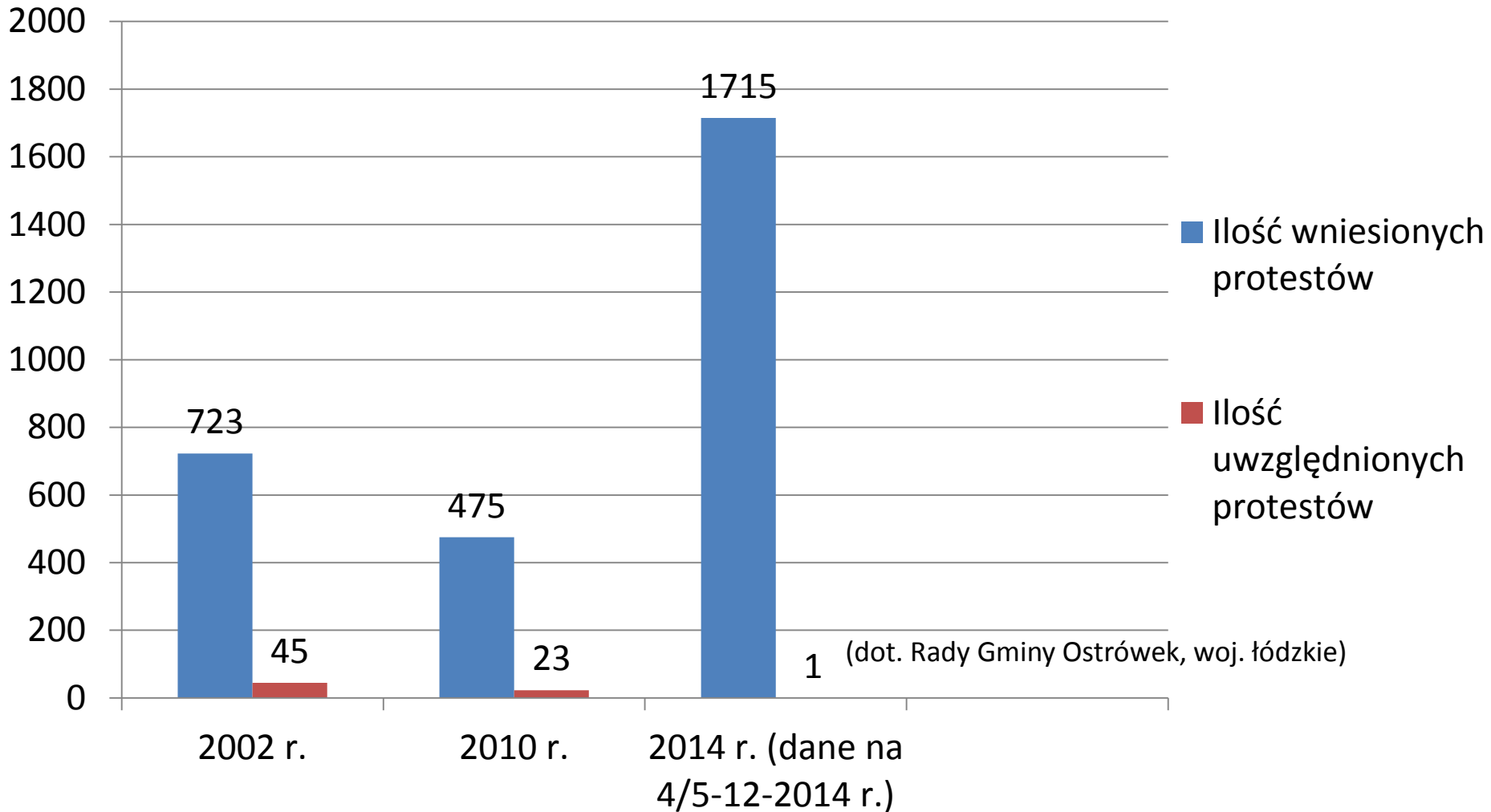
Zgodnie z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego, przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Zgodnie z art. 392, art. 393 i art. 394 Kodeksu wyborczego:

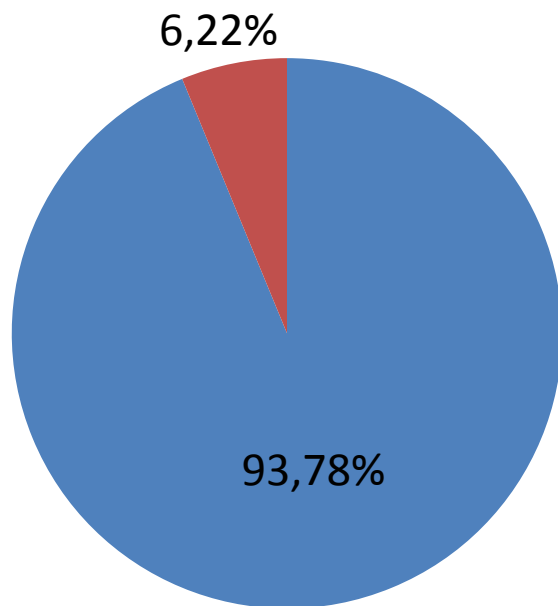
- protest wyborczy wnosi się na piśmie do właściwego sądu okręgowego w terminie 14 dni od dnia wyborów,
- wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których je opiera ,
- sąd okręgowy rozpoznaje protesty wyborcze w postępowaniu nieprocesowym, w ciągu 30 dni po upływie terminu do wnoszenia protestów,
- na orzeczenie sądu okręgowego, wnoszącemu protest, komisarzowi wyborczemu, przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej lub jego zastępcy przysługuje, w ciągu 7 dni od daty doręczenia, zażalenie do właściwego sądu apelacyjnego; od postanowienia sądu apelacyjnego nie przysługuje środek prawny.

Ilość wniesionych oraz uwzględnionych protestów

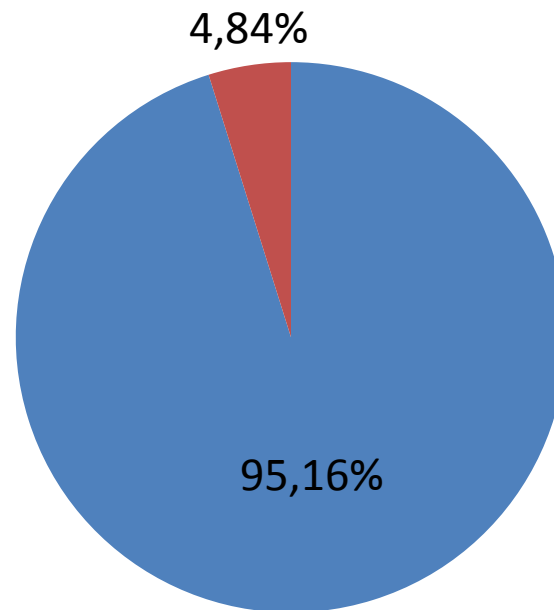

Ilość uwzględnionych protestów w ujęciu procentowym

2002 r.

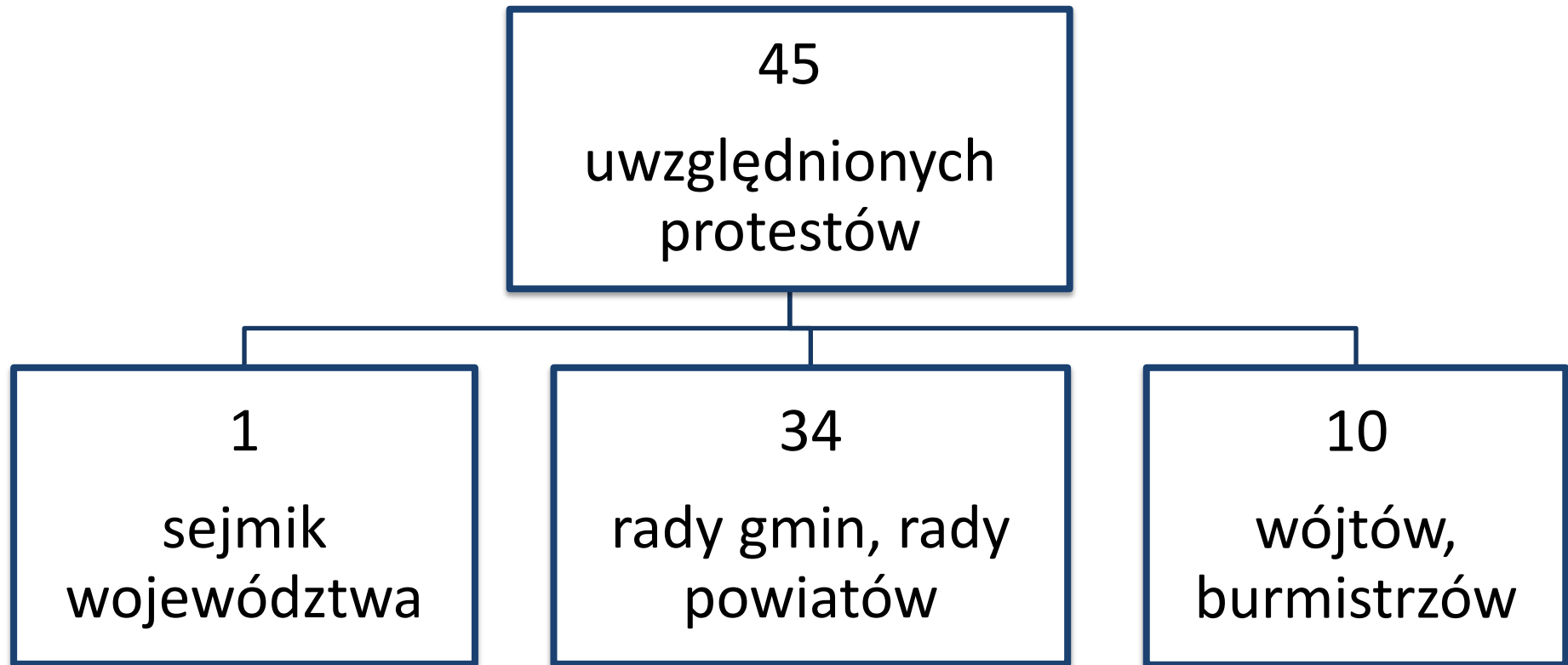
2010 r.

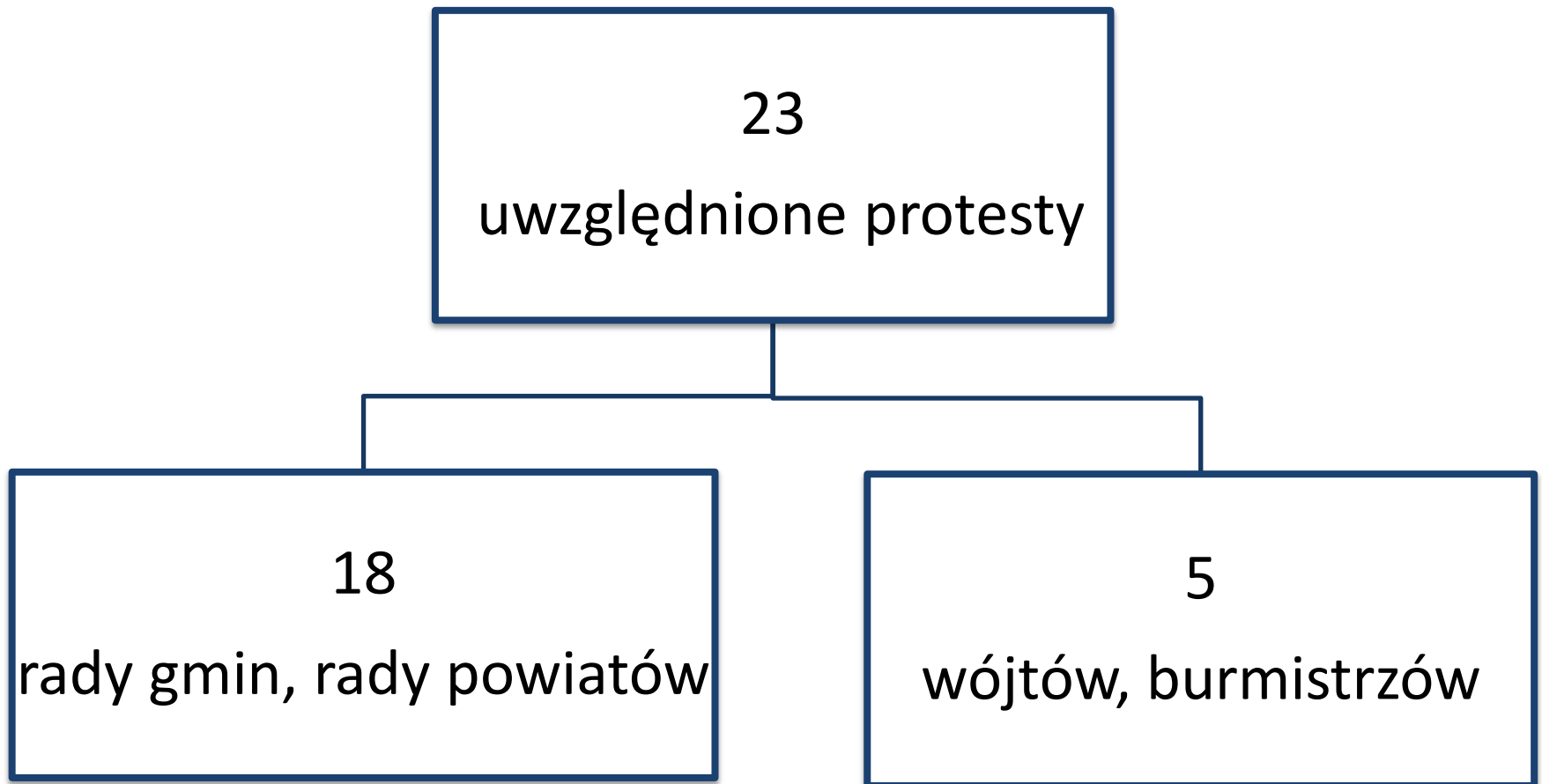
■ Ilość oddalonych protestów
■ Ilość uwzględnionych protestów

■ Ilość oddalonych protestów
■ Ilość uwzględnionych protestów

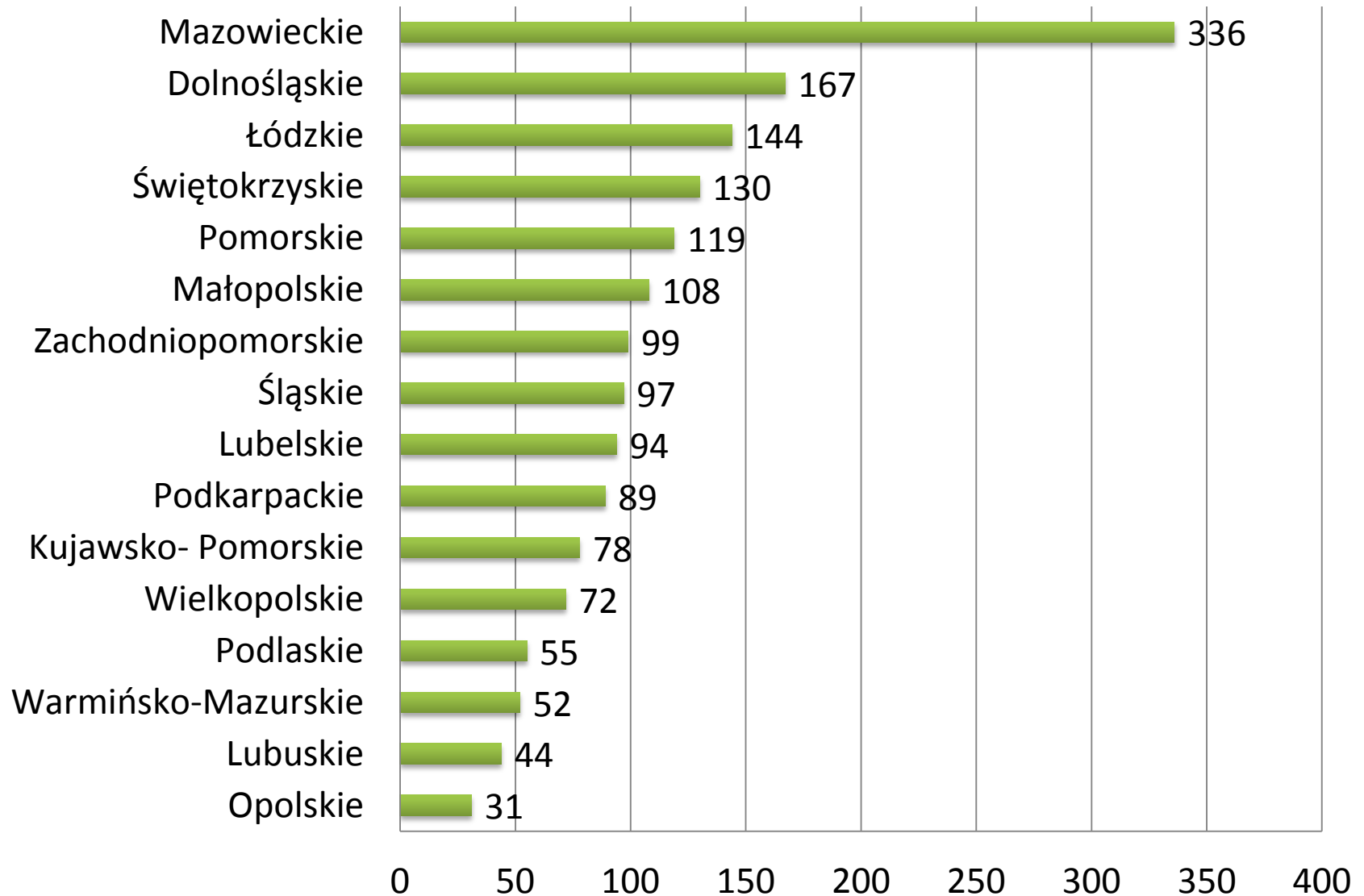
Podział protestów uwzględnionych w 2002 r. według jednostek samorządowych

Podział protestów uwzględnionych w 2010 r. według jednostek samorządowych

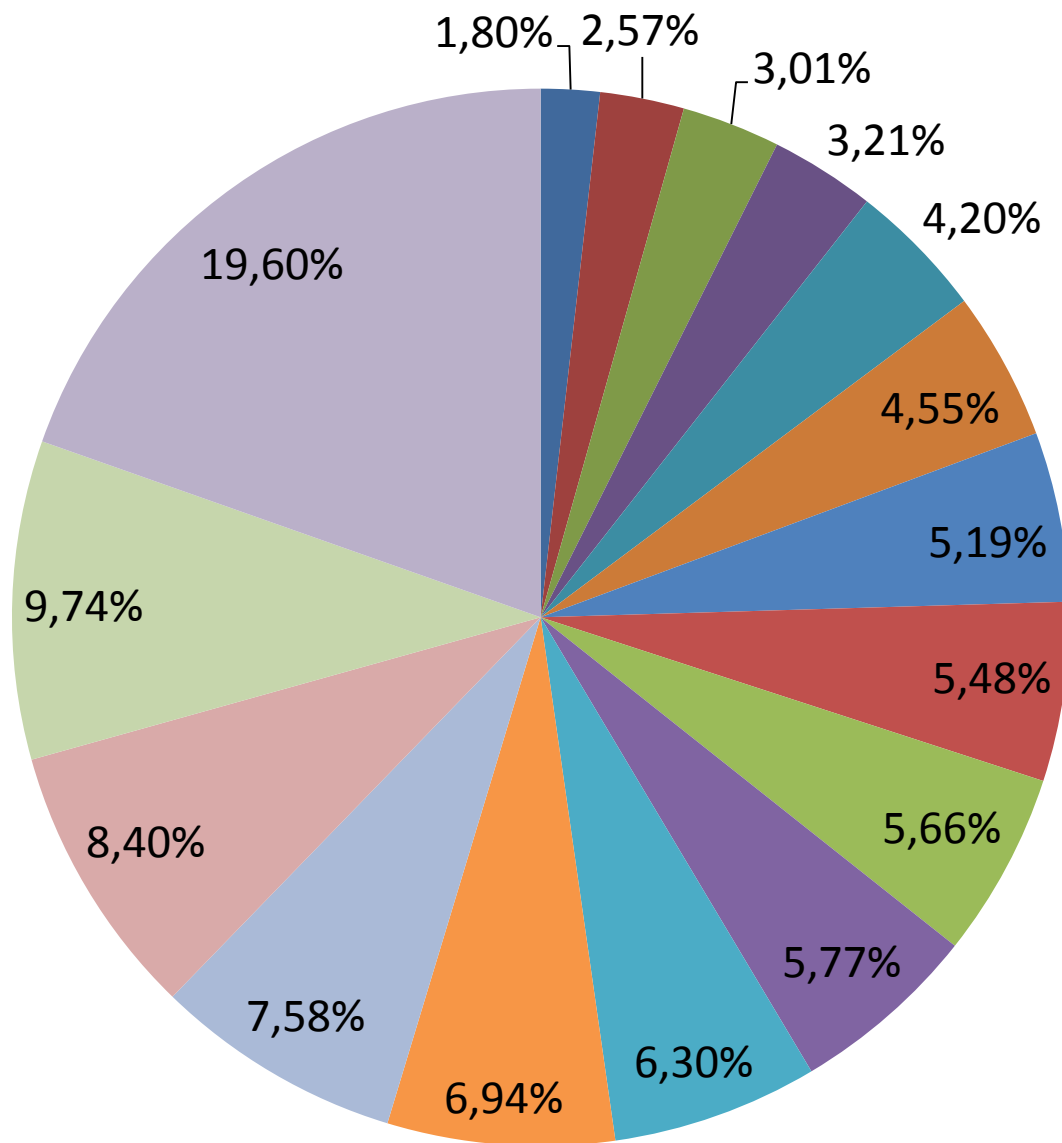

Ilość złożonych protestów w 2014 r. według województw

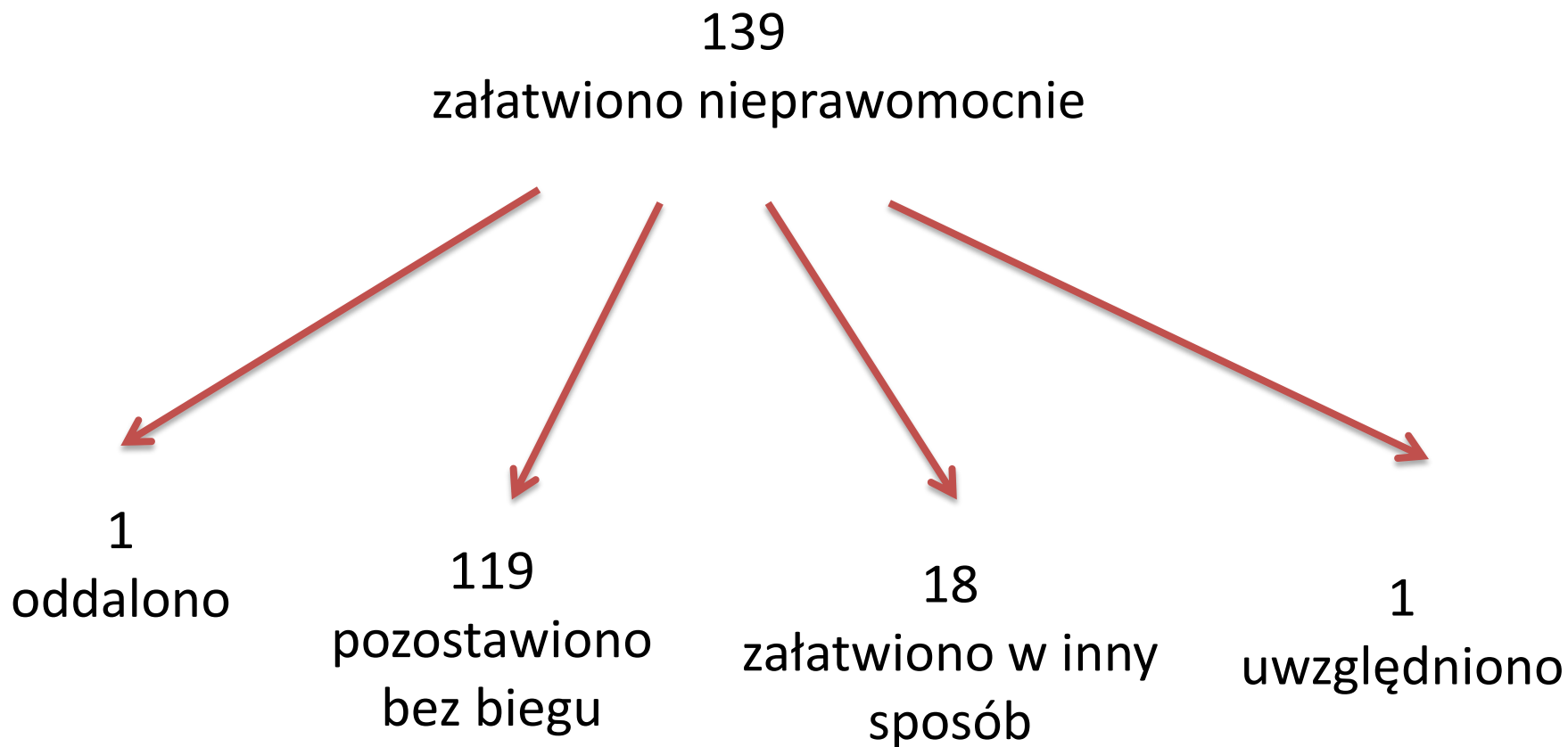

Procentowy podział protestów przypadających na poszczególne województwa

- Opolskie
- Lubuskie
- Warmińsko-Mazurskie
- Podlaskie
- Wielkopolskie
- Kujawsko-Pomorskie
- Podkarpackie
- Lubelskie
- Śląskie
- Zachodniopomorskie
- Małopolskie
- Pomorskie
- Świętokrzyskie
- Łódzkie
- Dolnośląskie
- Mazowieckie

Ilość protestów nieprawomocnie załatwionych

Charakterystyka protestów wyborczych sejmiki województw

1. Niezgodność art. 40 § 5 Kodeksu wyborczego z art. 2, art. 7, art. 169 ust. 2 w zw. z art. 87 ust. 1 oraz z art. 93 ust. 1 – 3 Konstytucji - to ustawa a nie uchwała PKW winna określać wzór karty do głosowania.
2. Naruszenie przez PKW art. 40 Kodeksu wyborczego, poprzez błędne przygotowanie kart do głosowania, tj. „zastąpienie karty do głosowania broszurą mimo braku ku temu podstawy prawnej”.
3. Błędnie przygotowane przez PKW materiały informacyjne, w szczególności dotyczące zasad głosowania (komunikat telewizyjny i pisemna instrukcja), które wprowadzały wyborców w błąd, gdyż sugerowały, że dla oddania ważnego głosu należy postawić znak „x” na każdej kartce zbroszurowanej karty do głosowania.
4. Błędne pouczenia o sposobie głosowania udzielane przez członków obwodowych komisji wyborczych.

5. Karta zbroszurowana jako faworyzująca komitet, którego kandydaci znaleźli się na pierwszej stronie.
6. Brak należytego zabezpieczenia systemu informatycznego PKW, który umożliwiał ingerencję osobom z zewnątrz.
7. Błędnie wydrukowane karty do głosowania - z pominięciem list niektórych komitetów wyborczych (Kraków, Nowy Sącz, Złotów).
8. Znaczna różnica pomiędzy sondażami a ogłoszonymi wynikami wyborów.
9. „Przebijanie” znaku „x” postawionego na niebieskiej stronie na następną stronę, co skutkowało zwiększeniem liczby głosów nieważnych.
10. Celowe unieważnianie prawidłowo oddanych głosów – dostawianie znaków „x”.

rady gmin (miejskie), rady powiatów, wójtowie, burmistrzowie (prezydenci)

1. Niezgodność liczby wydanych kart wyborcom z liczbą kart wyjętych z urny.
2. Karty do głosowania zawierały nazwiska kandydatów z innego okręgu (np. Rada Powiatu Opatowskiego).
3. Wydanie wyborcom kart do głosowania, które dotyczyły innego okręgu (małopolskie, podkarpackie) – najczęściej było to wynikiem tego, że jedna komisja obwodowa obsługiwała dwa okręgi.
4. Niezgodność kart do głosowania z wzorem PKW – brak stosownego pouczenia (małopolskie).
5. Zapewnienie przez wyborców, że głosowali na określonego kandydata, który w ustalonych wynikach głosowania nie uzyskał żadnego głosu bądź mniejszą liczbę głosów od deklarowanych.
6. Uznawanie głosów za nieważne, mimo że były one ważnie oddane i na odwrót – problem prawidłowego postawienia znaku „X”.

7. Naruszenie ciszy wyborczej – prowadzenie agitacji w dniu wyborów (warmińsko – mazurskie, wielkopolskie).
8. Kupowanie głosów przez kandydatów.
9. Domaganie się ponownego przeliczenia głosów, w szczególności w sytuacjach, gdy występowała minimalna różnica uzyskanego poparcia.
10. Wydanie wyborcom nieopieczętowanych kart do głosowania (Radzyń Podlaski – 61 kart).
11. Wybór przewodniczących obwodowych komisji wyborczych z naruszeniem art. 182 § 10 Kodeksu wyborczego.
12. Niewłaściwe zabezpieczenie dokumentów wyborczych przez obwodowe komisje wyborcze.

Dziękuję za uwagę

Sędzia Sądu Apelacyjnego
Henryk KomisarSKI
Komisarz Wyborczy w Poznaniu